

Memo "EVZ Langshaven Inrichtingsplan"

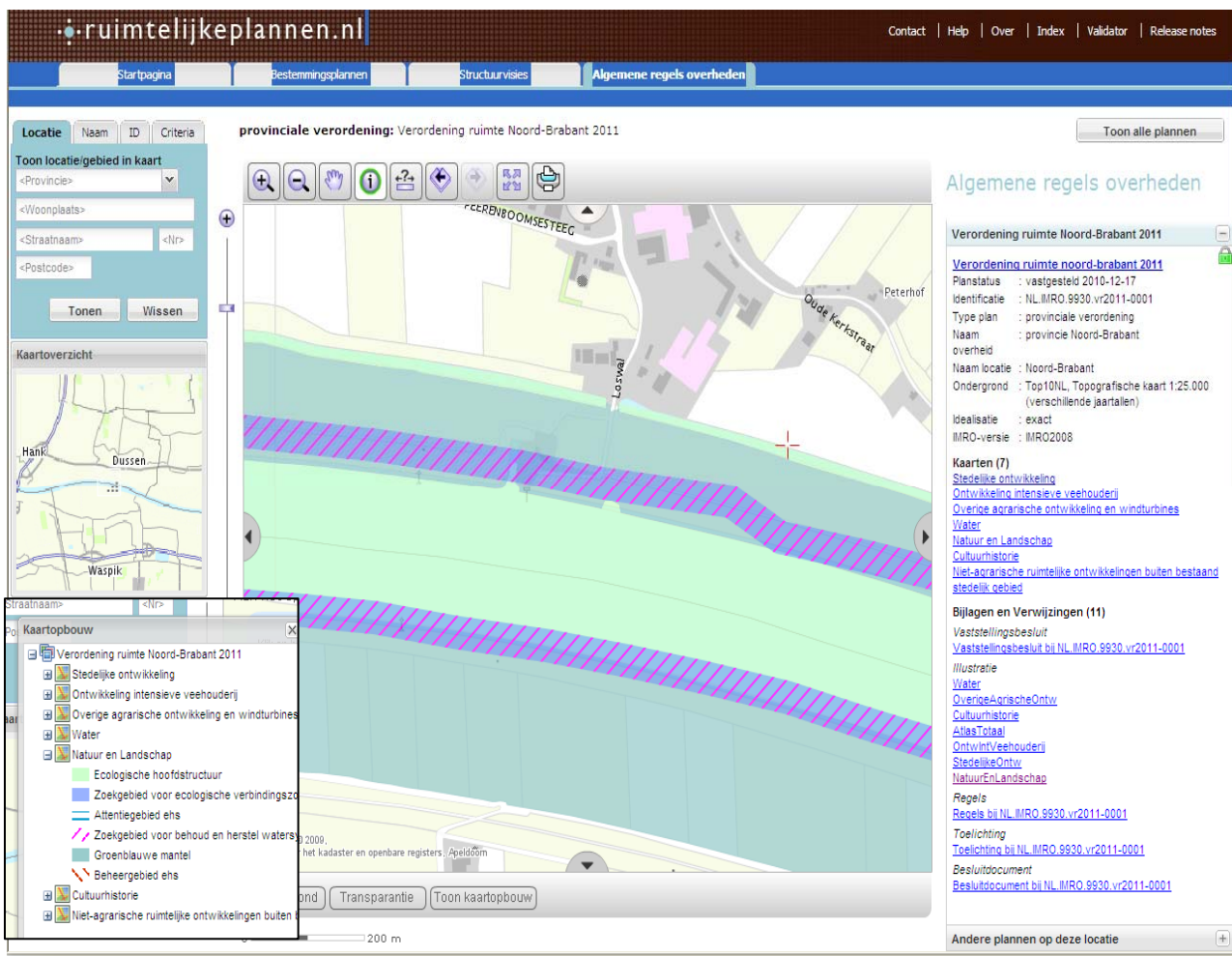
nummer 204714
aan Margo Mutsaers
van Wineke Straatsma
datum 23 januari 2012
project Natuurtoets Langshaven Schellevis Beton
projectnummer 204714
betreft Voorzet afstemming Verordening Ruimte 2011

Beleid

Toetsing van de voorgenomen planontwikkeling aan het ruimtelijk beleid van de provincie Noord-Brabant leidt tot de conclusie dat afstemming moet plaatsvinden op de bepalingen van de Verordening Ruimte 2011 (VR 2011).

Vanuit de VR 2011 zijn de volgende gebiedsaanduidingen relevant:

- zoekgebied ecologische verbindingzone
- groenblauwe mantel
- Ecologische Hoofdstructuur (water).

The screenshot shows the 'ruimtelijkeplannen.nl' website interface. The main content area displays a map of a region in Noord-Brabant, with various spatial planning zones overlaid. A legend on the left side of the map lists the following zones:

- Verordening ruimte Noord-Brabant 2011
- Stedelijke ontwikkeling
- Ontwikkeling intensieve veehouderij
- Overige agrarische ontwikkeling en windturbines
- Water
- Natuur en Landschap
 - Ecologische hoofdstructuur
 - Zoekgebied voor ecologische verbindingzone
 - Attentiegebied ehs
 - Zoekgebied voor behoud en herstel waters
 - Groenblauwe mantel
 - Beheergebied ehs
- Cultuurhistorie
- Niet-agrarische ruimtelijke ontwikkelingen buiten

The right sidebar provides details for the 'Verordening ruimte Noord-Brabant 2011':

- Planstatus : vastgesteld 2010-12-17
- Identificatie : NL.IMRO.9930.vr2011-0001
- Type plan : provinciale verordening
- Naam : provincie Noord-Brabant overheid
- Naam locatie : Noord-Brabant
- Ondergrond : Top10NL, Topografische kaart 1:25.000 (verschillende jaartallen)
- Idealisatie : exact
- IMRO-versie : IMRO2008

Additional links and information are provided in the sidebar, including 'Bijlagen en Verwijzingen (11)' and 'Andere plannen op deze locatie'.

memonummer:

Voor deze ontwikkelingen zijn de bepalingen uit de Verordening Ruimte 2011 van toepassing voor de gebiedsaanduidingen uit de kaarten voor Natuur en Landschap. Het betreft de volgende bepalingen en gebiedsaanduidingen:

- Bescherming van het Zoekgebied voor ecologische verbindingzone (Artikel 4.3)
- Wijziging van de begrenzing van de zoekgebieden voor ecologische verbindingzone en de attentiegebieden ehs op verzoek (Artikel 4.10)
- Wijziging van de begrenzing van de groenblauwe mantel en beheergebied ecologische hoofdstructuur (Artikel 6.2)
- Artikel 6.3. Bescherming en ontwikkeling van de groenblauwe mantel en beheergebied ecologische hoofdstructuur
- Artikel 2.1. Zorgplicht voor ruimtelijke kwaliteit

De provincie geeft aan dat de inhoudelijke uitwerking van deze impuls nog onduidelijk is. De provincie stelt voor dat Oranjewoud en Schellevis Beton samen een ontwerp (inrichtingsplan) opstellen, waarbij een invulling wordt gegeven aan de impuls voor de aanwezige ecologische en landschappelijke waarden. Deze invulling dient vervolgens als randvoorwaarde voor het project.

EVZ 'Moeraszone'

Het plangebied is aangewezen als 'Zoekgebied voor verbindingzone'. Een verbindingzone kan worden beschouwd als een groene schakel tussen leefgebieden, waarlangs plant en dier zich kunnen verspreiden. Zo'n schakel bestaat uit een relatief smalle (10 - 25 m) zone (corridor) aangevuld met kleine natuurgebiedjes (stapstenen). De stapstenen worden veelal ingericht met elementen als bosjes, poelen, bloemrijke graslandjes en/of moeras. Stapstenen zijn kleine vlakvormige landschapselementen met een oppervlak van 1 tot 5 ha.

De vegetatie in corridors is afgestemd op de eisen die planten- en diersoorten waarvoor deze zone bedoeld is, stellen. De inrichting van een verbindingzone hangt af van de soorten waarvoor de zone bedoeld is.

In 'Groene Schakels' van de provincie Noord-Brabant (2009) worden verschillende streefbeelden voor de aangewezen EVZ's weergegeven. De EVZ in het plangebied is in de Groene schakels (provincie Noord-Brabant, juli 2009) aangewezen als 'Moeraszone'. Het model Moeraszone is een verbindingzone voor rietvogels, zoals de Rietzanger, de Kleine karekiet en de Blauwborst. Ook kleine zoogdieren zoals de Waterspitsmuis en Meervleermuis, amfibieën, libellen en kokerjuffers profiteren van dit type. Daarnaast is de Moeraszone belangrijk voor het creëren van een aaneengesloten netwerk van voor de Otter geschikte leefgebieden. Dit biedt kansen voor een mogelijke herintroductie. Een andere bijzondere soort die van de moeraszone gebruikmaakt, is de Roerdomp. De Moeraszone bestaat uit een corridor langs een waterloop, met op grotere afstand van elkaar stapstenen. De bouwstenen zijn: moeras, grasland, struweel en hier en daar wat bos. Omdat de zone vrijwel altijd langs een waterloop of kreek wordt gerealiseerd, is er vaak sprake van een aaneengesloten corridor in de vorm van een smal grastalud of een bredere oeverzone. Natuurvriendelijk ingerichte, met riet en andere oeverplanten begroeide oeverzones vormen een aaneengesloten lint langs de waterloop, met een breedte van minimaal 5 tot 10 meter. Riet en Grote Iisdodde zijn de kenmerkende soorten. Verspreid langs de waterloop (gemiddeld 20% van de oeverlengte) komt opgaande begroeiing met inheemse bomen (vooral diverse wilgensoorten) en/of struiken voor.

De stapstenen zijn gevarieerde natuurgebiedjes met rietvegetaties, open water, nat grasland en verspreid struweel of bos. Ze hebben een grootte van 2 tot 4 hectare en liggen op een onderlinge afstand van maximaal 1 tot 2 kilometer. Zo mogelijk worden er ook grotere stapstenen van 4 tot 10 hectare op een onderlinge afstand van 2 tot 5 kilometer gerealiseerd. Belangrijk aandachtspunt is de 'passeerbaarheid' van infrastructurele werken als bruggen en duikers. Bij wegen met een hoge verkeersintensiteit zullen die kunstwerken in de waterloop voor soorten als de Waterspitsmuis of de Otter passeerbaar gemaakt moeten worden, bijvoorbeeld in de vorm van een looprichel in een duiker.

Figuur 1: model Moeraszone

Het plangebied vormt slechts een kleine schakel in de corridor. Bovenstaande beschrijving van de 'Moeraszone' is een streefbeeld/voorbeeld. Het plangebied moet zo ingericht worden dat, indien de volledige EVZ gerealiseerd wordt, de inrichting van het plangebied aansluit bij het streefbeeld en geen obstakel vormt.

Huidige situatie

Zie Rapportage Natuurtoets

Varianten

Op basis van de huidige situatie en het streefbeeld voor de EVZ worden de volgende 4 varianten beschreven voor de realisatie van de Langshaven:

1. Natte EVZ-corridor achter de haven
2. Droge EVZ
3. Ontwikkeling stapstenen
4. Voorzieningen treffen EVZ

Voor de ontwikkeling van de EVZ ter plaatse van de planlocatie bestaan meerdere opties. In het meest gunstige geval wordt in de EVZ een doorlopende verbinding gemaakt om het complex van de langshaven heen, inclusief een passage van de Loswal (weg). Praktisch stuit een verbindingzone om de haven heen echter op problemen in verband met de aanwezigheid van de waterkering en de voorliggende beschermingszone (waterzijde).

Vanwege de eisen van het Waterschap (verstevinging dijkbekleding) is er geen ruimte beschikbaar voor een ecologische verbindingzone tussen de haven / overslagterrein en de dijk.

memonummer:

Door het Waterschap Rivierenland zijn de volgende eisen aan ingrepen in de uiterwaard (kernzone, beschermingszone van waterkering) gesteld:

- geen 'gaten' graven voor de nieuwe (semi)aquatische stapstenen;
- ontwikkel de stapstenen als terrestrische natuur. Extensief beheer en ontwikkeling als oeverwallen. Dit past ook bij de rivierinrichting en zal geen grote aanspraak doen op de dijkveiligheid. Hiermee wordt ook bijgedragen aan de KRW-doelen die door RWS gesteld zijn;
- Als de provincie toch aquatische natuur wil nastreven op die locaties, dan zullen de gaten net zoals de nieuwe haven ook verstevigd moeten worden.
- ontwikkeling meer richten op bestaande insteekhaven. De haven is niet meer functioneel en een natuurlijke ontwikkeling ervan is al een winst op zich.

Op basis van bovenstaande uitgangspunten is een voorstel voor inrichting van enkele locaties direct grenzend aan de haven gemaakt. Met de voorgestelde inrichting wordt tegemoet gekomen aan de wensen van de provincie ten aanzien van het zoekgebied voor een ecologische verbindingszone en het geven van een impuls aan de ruimtelijke kwaliteit van de locatie. Onder verwijzing naar bovenstaande eisen is de keuze gemaakt voor inrichting als stapsteen op de gradiënt van nat naar droog, met vastlegging van de ondergrond omwille de voorschriften vanuit de waterkering.

Ontwikkeling stapstenen

De beschikbare ruimte bij de langshaven voor het ontwikkelen van een ecologische verbindingszone is zeer beperkt. Dit hangt vooral samen met de aanwezigheid van een primaire waterkering en het ontbreken van voldoende voorland om een dergelijke verbinding te realiseren.

Voor het ontwikkelen van stapstenen als onderdeel van een ecologische verbinding langs de rivier vormt de huidige insteekhaven wel een geschikt aanknopingspunt. Deze haven verliest na aanleg van de langshaven volledig zijn functie, en kan naar wens ecologisch worden ingericht.

De kern van het voorstel betreft de inrichting van de oude insteekhaven als natuurlijk element en stapsteen in de ecologische verbinding langs de Bergsche Maas. Met een natuurlijke inrichting wordt een bijdrage geleverd aan de ruimtelijke kwaliteit van het gebied, en wordt een stapsteen gecreëerd in de toekomstige te ontwikkelen Ecologische Verbindingszone.

De oude insteekhaven wordt ingericht als een ondiep natuurlijk element in de uiterwaard met een gradiënt in waterdiepte en een afscherming tegen recreatiescheepvaart. Daartoe worden de volgende maatregelen genomen:

- Ophogen van de bodem tot een waterdiepte (bij gemiddelde waterstand) van ca 2 meter bij de aansluiting op de rivier tot ca 10 cm op het uiteinde
- Aanbrengen van een drempel bij de aansluiting met de rivier om een beschermd klimaat te creëren in de insteekhaven
- Inplanten van de nieuwe waterbodem met diverse waterplanten, variërend van ondergedoken waterplanten in het diepste deel, overgaand in biez en riet in de ondiepere delen

memonummer:

- Zo mogelijk vervangen van de betonwanden van de insteekhaven door een stortstenen oeververdediging.

In bijgaande tekeningen zijn de bovenstaande maatregelen nader uitgewerkt.

Met de inrichting van de insteekhaven wordt een nieuw biotoop gecreëerd voor vissen (paaiplaats), moerasplanten, vogels en kleine zoogdieren. Deze soortgroepen kunnen worden beschouwd als potentiële doelsoorten in een toekomstig te ontwikkelen ecologische verbindingzone langs de rivier.

Zoekgebied EVZ en Groenblauwe mantel

De ligging van de geplande langshaven in een gebied dat door provincie is aangeduid als 'zoekgebied EVZ' en 'Groenblauwe mantel' (Verordening Ruimte), leidt tot een opgave voor de initiatiefnemer om het plan in te passen in zijn omgeving volgens de daarvoor geldende criteria.

De provincie geeft aan dat duidelijk invulling moet worden gegeven aan de kwaliteitsimpuls voor het gebied zoals die van initiatiefnemers wordt verlangd bij inrichtingsmaatregelen in de Groenblauwe mantel. Concreet noemt de provincie daarvoor de oude insteekhaven genoemd, die na de komst van de langshaven buiten functie kan worden gesteld. Bijgaand inrichtingsvoorstel voorziet in deze wens van de provincie.

Ruimtelijke kwaliteit.

In aanvulling op de maatregelen ter bescherming van de Groenblauwe mantel geeft de nieuwe inrichting tevens een impuls aan de ruimtelijke kwaliteit in het gebied. Het bijgaande voorstel voor inrichting van de locatie draagt bij aan de inpassing van de voorgenomen ontwikkeling, en betekent een lokale verbetering van deze ruimtelijke kwaliteit. De vormgeving van de groene inrichting is zodanig gekozen dat de huidige insteekhaven zo goed mogelijk worden ingepast en tevens een ecologische functie krijgt.

memonummer:

Bijlage: Ontwerp inrichtingsplan 204714 inrichtingsplan C1- C, versie 3

Inrichtingsvoorstel loswal Schellevis

VARIANT 3

schellevis
beton

ontwikkelen ecologische stapsteen,
bestaande insteekhaven verondiepen
paaiplaats voor vissen,
aanplant moerasplanten,
vogels en kleine zoogdieren

bestaande
steenbestorting

Brandweer opstelplaats en
keermogelijkheid

bestaande damwand
aangrenzend terrein:
ontwikkelen ruigte

aanbrengen
dam van steenbestorting 15 cm boven gemiddeld
waterpeil met een doorstroomopening 15 cm
onder gemiddeld waterpeil midden in dam
t.b.v. doorgang vissen. Breedte doorgang 2.00 meter

nieuwe loswal

NAP-fietsroute

basaltkeien

kernzone

kernzone

beschermingszone

beschermingszone

beschermingszone

beschermingszone

profiel

0 15 30 45 60m

luchtfoto Google maps

oranjewoud
Member of Antea Group